

Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling

Videnskabsudvalget
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

Bologna processen og Bergen konferencen

Til orientering fremsendes i 5 eksemplarer teksten til min mundtlige redegørelse i samrådet den 1. juni 2005 om Bologna processen og Bergen konferencen den 19.-20. maj 2005.

Der vedlægges tillige 40 eksemplarer (farvetrykt) af rapporten ”Bologna Process Stocktaking”.

Med venlig hilsen

Helge Sander

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

Bredgade 43
1260 København K
Telefon 3392 9700
Telefax 3332 3501
E-post vtuv@vtu.dk
Netsted www.vtu.dk
CVR-nr. 1680 5408

Samråd i Videnskabsudvalget 1-6-2005

1.

Konferencen i Bergen den 19.-20. maj er et stort skridt fremad for reformer af de videregående uddannelser i Europa.

Jeg er meget glad for at få lejlighed til at redegøre for resultaterne fra konferencen og perspektiverne i Bologna processen.

Forud for konferencen har jeg givet udvalget en skriftlig orientering, og efterfølgende har jeg samme dag, som slutkommunikéet blev underskrevet, oversendt dette til udvalget.

Jeg vil indledningsvis gerne slå fast, at Bologna processen er et mellemstatslig samarbejde, der styres af medlemslandene. EU-kommissionen deltager i arbejdet. Men det er ikke et EU-styret projekt. Bologna processen har også langt flere deltagere end medlemskredsen af EU.

Grundlaget for processen er Bologna deklARATIONEN fra 1999. Der holdes ministerkonferencer hvert andet år, hvor der gøres status og gives retningslinier for det videre arbejde. Der har været holdt konferencer i Prag i 2001, i Berlin i 2003 og nu i Bergen i 2005. Næste konference bliver i London i 2007.

Jeg har selv deltaget i konferencerne i Berlin og Bergen. Det er min erfaring, at der her gives impulser til nytænkning på universiteterne og til reformer til gavn for den enkelte studerende.

Konferencerne er selvsagt også nyttige for bilaterale kontakter mellem landene. Den tidligere regering deltog i Bologna og Prag, og jeg er sikker på at der dér er gjort de samme erfaringer.

Forberedelserne til ministerkonferencer er selvsagt omfattende. En række centrale emner for processens videreførelser behandles af internationale arbejdsgrupper. Der holdes en række internationale seminarer om presserende problemer. Som eksempel kan nævnes seminar i København om "Qualifications Frameworks" (Kvalifikationsrammer) og i Salzburg om forskeruddannelse.

Resultaterne af dette samles i et udkast til slutkommuniké. Kommunikéet er forberedt af medlemslandenes repræsentanter på embedsmandsniveau i den såkaldte "Bologna Follow Up Group", og som herefter forhandles på konferencen.

Sideløbende med denne proces har vi herhjemme haft en bredere drøftelse som led i forberedelsen. Hoveddokumenter samt kommunikéudkastet har været behandlet i den danske Bologna styregruppe.

Denne består af repræsentanter for videregående uddannelsesinstitutioner, studerende, lærere, arbejdsmarkedet og involverede ministerier (Videnskabsministeri-

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

et, Undervisningsministeriet og Kulturministeriet). Videnskabsministeriet har formandskabet.

Der har i styregruppen været bred tilslutning til oplæggene.

I en tilsvarende procedure medvirker styregruppen også ved udformning af gennemførelsesprogrammet i Danmark. Der var møde i mandags i denne gruppe.

2.

Resultatet af konferencen kan sammenfattes i tre punkter:

For det første udvides medlemskredsen med 5 nye lande, så der nu er 45 medlemslande. De nye lande er Ukraine og Moldavien og de tre transkaukasiske lande Georgien, Armenien og Azerbaidjan. At inddrage disse lande i et bredere europæisk samarbejde er en klar prioritet i dansk udenrigspolitik.

For det andet er det konstateret, at gennemførelse af de aftalte reformer er kommet langt i medlemslandene. Det viser de undersøgelser, der er foretaget af lovgivningsarbejdet fra regeringerne side, at gennemførelsen på uddannelsesinstitutionerne suppleret med et studenterperspektiv.

De områder, der har haft prioritet med hensyn til gennemførelse, er bachelor/kandidat-strukturen på universitetsuddannelserne, kvalitetssikring samt instrumenterne til godkendelse af udenlandske eksaminer.

Her er Danmark i førerfeltet, idet vi har opfyldt, hvad vi har forpligtet os til:

- indførelse af 3+2 strukturen (bachelor/kandidat) i universitetsuddannelserne og indførelse af professionsbachelorgraden,
- etableringen af Danmarks Evalueringsinstitut (tidligere Center for evaluering af videregående uddannelser) samt
- ratifikation af Lissabon-konventionen om anerkendelse af udenlandske eksaminer og etablering af et center for vurdering af udenlandske uddannelser og indførelse af et (hverdags) kombination af engelsk og spansk) "Diploma Supplement" for alle danske studerende

Danmarks topplacering fremgår af det materiale, jeg tidligere har sendt udvalget. Det blev i øvrigt – sammen med Norges placering – gengivet i norsk presse.

For det tredje er en række af de fælles mål blevet uddybet og præciseret gennem vedtagelserne på konferencen:

- Enigheden om gradsstrukturen (bachelor/kandidat/ph.d.) udbygges gennem en forpligtelse til at udforme nationale kvalifikationsrammer med beskrivelse af kompetenceprofiler mv. Konferencen vedtog en fælles overordnet kvalifikationsramme.
- Forståelse af hvad kvalitetssikring indebærer, blev præciseret gennem vedtagelse af standarder og retningslinier for intern og ekstern kvalitetssikring på uddannelsesinstitutioner. Der skal også foretages kvalitetsovervågning af

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

- evaluerings- og akkrediteringsinstitutter. Der skal endelig arbejdes videre med forslaget om et europæisk register over godkendte institutter.
- Sammenhængen mellem højere uddannelse og forskning blev på ny understreget og der blev sat fokus på forskeruddannelse, som blev et emne under Bologna processen i Berlin. På dette område skal der udarbejdes en rapport til næste konference i 2007 i London.
 - Processens sociale dimension blev fremhævet, herunder den lige adgang til videregående uddannelse og tilvejebringelse af et mere hensigtsmæssigt studiestøttesystem (SU). Sverige tilbød at lægge ressourcer (og formentlig formandskab) til et analysearbejde af studiesociale forhold.
 - Med sigte på mobilitet ønskes generel adgang til at medtage studiestøtte til udlandet.
 - Endelig understregedes processens åbenhed over for andre verdensdele og et ønske om at udbygge dette aspekt af Bologna processen. Instrumenter er her blandt andet nationale stipendieprogrammer og EU-programmer som Erasmus Mundus.

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

Danmark har gjort en stor indsats for at bringe processen videre. De to fremadrettede rapporter om henholdsvis kvalifikationsrammer og kvalitetssikring er udarbejdet under danske ledelse. Direktøren for Danmarks Evalueringsinstitut, Christian Thune, har været ansvarlig for den sidste rapport.

Det er regeringens politik, at Danmark fortsat skal være stærkt aktiv på dette område. Som følge af den hidtidige indsats er Danmark valgt ind i processens ”forretningsudvalg” for det kommende år.

3.

Selv om Danmark er godt med i den nationale gennemførelse, giver konferencens vedtagelser også anledning til at vurdere og forbedre danske ordninger.

Den danske kvalifikationsnøgle (kvalifikationsrammen) fra 2003 var et pionerarbejde. Danmark er blandt de førende på dette område, og vi har længe arbejdet med kompetenceprofiler for uddannelserne. Det er nu tid til at evaluere kvalifikationsnøglen og føre den à jour.

Kvalitetssikringen på institutionerne skal udbygges – også med henblik på udbud af uddannelse i udlandet. Det har vi jo drøftet i forbindelse med ændringen af universitetsloven for nylig. Ministeriet har haft en studiegruppe i England for at kunne drage nytte af deres erfaringer.

Forskeruddannelsens kapacitet bliver nu stærkt forøget i Danmark og vi påbegynder snart en evaluering af den danske forskeruddannelse. Resultaterne af evalueringen vil sammen med den kommende rapport fra Bologna processen være udgangspunkt for danske reformer.

4.

Informationsudveksling om Bologna processen foregår på møder og konferencer for særligt interesserede deltagere. Rektorkollegiet holder således et informationsmøde den 17. juni om Bergen konferencen, og jeg medvirker gerne til at informere bredere.